

## Handreiking Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling (05.05)

### Inleiding

De meldcode is een stappenplan waarin staat hoe onderwijsprofessionals om moeten gaan met signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling. Een meldcode is geen meldplicht. Door het gebruik van een meldcode blijft de beslissing, om vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling wel of niet te melden, de verantwoordelijkheid van de professional.

In plaats van melden kunnen professionals ervoor kiezen om hulp te organiseren. Het stappenplan van de meldcode biedt houvast bij die afweging. De meldcode is wettelijk verplicht voor het onderwijs.

In dit document staat de basisinformatie over de inhoud van het stappenplan beschreven en wat school moet doen als men huiselijk geweld en/of kindermishandeling vermoedt.

Bij vermoedens is iedere professional verplicht om te handelen volgens de meldcode.

De scholen van het SPCO volgen bij vermoeden van huiselijk geweld en kindermishandeling de stappen zoals in bijlage 1 beschreven.

### Definities

Huiselijk geweld: geweld dat wordt gepleegd door iemand in huiselijke kring van het slachtoffer, d.w.z. gezinsleden of familieleden. Het kan gaan om lichamelijk geweld, psychisch geweld, seksueel geweld, verwaarlozing, schending van rechten, opsluiting en bedreigen.

Kindermishandeling: elke vorm van voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen t.o.v. wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel.

De Verwijsindex: een instrument dat gebruikt kan worden als er zorgen zijn over een gezin. Met de Verwijsindex wordt beoogd om zorgsignalen zo vroeg mogelijk bij elkaar te brengen en samenwerking met elkaar en het gezin te bespoedigen, om de zorgen zo licht en snel mogelijk op te lossen. Door een signaal af te geven in de Verwijsindex wordt de melder bekend bij andere professionals. De Verwijsindex is gericht op vroegsignalering en een goede efficiënte samenwerking, om te voorkomen dat kleine zorgen grote zorgen worden.

Het is mogelijk om voorafgaand aan de meldcode een signaal af te geven bij de verwijsindex (<https://www.multisignaal.nl/>)

*Stappen verwijsindex:*

1. Hulpvraag van een gezin / cliënt
2. U bent betrokken bij het gezin en u heeft zorgen over de ontwikkeling / opvoeding
3. Bespreek de zorg met het gezin en geef een signaal af in de Verwijsindex

4. Samenwerking met alle betrokken partijen = is zo licht en snel mogelijk aan de slag met alle partijen en het gezin samen
5. De zorg duidt op huiselijk geweld en/of kindermishandeling: START MELDCODE

### **Bijlage 1 Stappenplan Meldcode<sup>1</sup>:**

#### **1. In kaart brengen van de signalen**

Het gaat om **feitelijke** signalen op een **tijdslijn**. Deze stap is van groot belang om een patroon te ontdekken in de signalen.

u beschrijft feitelijk wat u ziet en zet dit op een tijdslijn. Om meer duidelijk te krijgen, de situatie beter in kaart kunt brengen, gaat u in gesprek met de ouders.

Daarnaast observeert u zo mogelijk de ouder en het kind tijdens contactmomenten. U verzamelt alle signalen waardoor u duidelijker krijgt of er zorgen zijn en welke zorgen dit zijn.

U zet de signalen in een notitie ParnasSys. U start met de datum. Dan een enter. Vervolgens schrijft u feitelijk op wat u ziet. Bijvoorbeeld:

8-9-2018:

Jantje wordt gebracht door vader. Hij zegt vader geen gedag. Jantje wil niet meedoen met het spel. Hij schreeuwt.

Jantje wordt opgehaald door moeder. Hij begint te huilen als hij haar ziet.

22-9-2018:

Jantje wordt gebracht door vader. Hij duwt een andere leerling tegen de deurpost. Ook heeft hij vandaag een andere leerling geschopt en geslagen. Als moeder hem ophaalt loopt hij naar zijn fiets, zonder haar te groeten. Moeder zegt: Ach, hij is moe. Dat is hij altijd als hij in het weekend bij zijn vader is geweest.

6-10-2018:

Jantje wordt gebracht door vader. Hij zegt gedag zonder vader aan te kijken, gaat aan zijn tafel zitten en gaat lezen in zijn boek. Aan het eind van de ochtend schreeuwt hij zonder aanwijsbare reden tegen de leerkracht en rent het lokaal uit.

Enz.

Op een gegeven moment gaat u een patroon zien. In dit geval is het steeds mis om de 2 weken op maandagen. Vader komt hem dan steeds brengen. Moeder geeft aan dat hij in die weekenden bij vader is geweest.

Bij stap 1 wordt ook gesproken over 'kindcheck'. Kindcheck geldt niet voor ons werkveld. Dit geldt in sectoren waar men met volwassenenzorg te maken heeft. Wanneer een volwassen cliënt ergens onder behandeling is, is het zaak voor de beroepskracht om te checken of de cliënt kinderen heeft, die van hem/haar afhankelijk zijn.

#### **2. Collegiale consultatie**

Overleg met een deskundige collega. De IB'er/zorgcoördinator/aandachtsfunctionaris raadpleegt zo nodig Veilig Thuis of een forensisch arts (dit is een deskundige t.a.v. letselduiding).

Op het moment dat u zorgen hebt over kinderen, gaat u kijken wat u kan doen voor de kinderen.

Wat is binnen uw cirkel van invloed? Als u niets doet, ben u een in stand houdende factor. In uw rol van leerkracht consulteert u een deskundige collega. Dit is de

IB'er/zorgcoördinator/aandachtsfunctionaris of de medewerker onderwijs & kwaliteit.

#### **3. Gesprek met de ouders en/of kind**

---

<sup>1</sup> SPCO Groene Hart heeft een privacybeleid conform het AVG. De Meldcode heeft een hogere prioriteit dan de AVG wetgeving.

Bij dit gesprek is ook de intern begeleider aanwezig. Bespreek de signalen.

- Leg de ouder en/of kind het doel uit van het gesprek.
- Beschrijf de feiten en de waarnemingen die u hebt gedaan.
- Nodig de ouder/het kind uit om een reactie hierop te geven.
- Kom pas na deze reactie zo nodig en zo mogelijk met een interpretatie van hetgeen u hebt gezien, gehoord en waargenomen.
- Leg het gesprek vast en laat het indien mogelijk ondertekenen door alle betrokkenen.

Indien de ouder en/of het kind de zorgen herkent, kan een begin worden gemaakt met het onderzoeken van kansen en oplossingen. Daarnaast kunnen handelingsadviezen worden uitgewisseld voor in de klas en thuis.

Indien tijdens het gesprek met de ouder en/of kind blijkt dat de zorgen een andere oorzaak hebben, kan dit traject afgesloten worden. U kan het kind en de ouder binnen de interne en externe zorgstructuur van de school verder begeleiden.

De stappen 4 en 5 vallen onder de verantwoordelijkheid van de IB'er/zorgcoördinator/aandachtsfunctionaris.

#### **4. Wegen van het geweld of de kindermishandeling, 5 afwegingsvragen**

##### *1. Vermoeden wegen*

U hebt de stappen 1 t/m 3 van de Meldcode doorlopen en

A: op basis van deze doorlopen stappen is er geen actie nodig: dossier vastleggen en sluiten

B: u hebt een sterk vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling Het bevoegd gezag van mijn school is op de hoogte (in geval het vermoeden door schoolmedewerker wordt geconstateerd). Ga verder naar afweging 2.

##### *2. Veiligheid*

Op basis van de stappen 1 t/m 4 van de Meldcode schatten wij als school (functionarissen en bevoegd gezag)/leerplicht in dat er sprake is van acute en/of structurele onveiligheid:

A: NEE -> ga verder naar afweging 3

B: JA of twijfel -> direct (telefonisch) (anoniem) melding doen bij Veilig Thuis. De afwegingen hierna worden met Veilig Thuis doorlopen.

##### *3. Hulp*

Bent u in staat om effectieve hulp te bieden of te organiseren en kan de dreiging voor mogelijk huiselijk geweld of kindermishandeling afgewend worden?

A: NEE -> melden bij Veilig Thuis, die binnen 5 werkdagen een besluit neemt en terugkoppelt naar de melder

B: JA -> ga verder met afweging 4

##### *4. Hulp*

Aanvaarden de betrokkenen de hulp zoals in afweging 3 is georganiseerd en zijn zij bereid zich actief in te zetten?

A: NEE -> melden bij Veilig Thuis

B: JA -> hulp in gang zetten, termijn afspreken waarop effect meetbaar of merkbaar moet zijn.

Zo concreet mogelijk maken en documenteren. Spreek af wie welke rol heeft en benoem casemanager. Spreek af welke taken alle betrokkenen en specifiek de casemanager hebben, zodat de verwachtingen voor iedereen helder zijn.

Leg vast, voer uit en ga verder met afweging 5.

##### *5. Resultaat*

Leidt de hulp binnen de afgesproken termijn tot de afgesproken resultaten ten aanzien van de veiligheid, het welzijn en/of het herstel van de direct betrokkenen?

A: NEE -> melden bij Veilig Thuis

B: JA -> hulp afsluiten met vastgelegde afspraken over het monitoren van de veiligheid van alle betrokkenen. Spreek een nazorgtraject af. Leg termijnen en verwachtingen vast.

### **5. Beslissen: Hulp organiseren of melden**

In Stap 5 worden twee beslissingen genomen:

Het beslissen of een melding bij Veilig Thuis noodzakelijk is en vervolgens beslissen of het zelf bieden of organiseren van hulp mogelijk is.

Het is van belang dat in stap 5 beide beslissingen en in de genoemde volgorde worden genomen.

De IB'er/zorgcoördinator/aandachtsfunctionaris vraagt zich op basis van signalen en het gesprek met ouders af of melden noodzakelijk is aan de hand van de vijf afwegings- vragen. Vervolgens besluit deze of het bieden of organiseren van hulp tot de mogelijkheden van zowel de school, leerplicht-ambtenaar als de betrokkenen (ouders/verzorgers) behoort. Als melden volgens het afwegingskader noodzakelijk is, moet de tweede beslissingsvraag over eventuele hulp in overleg met betrokkenen en Veilig Thuis beantwoord worden. Melden is niet verplicht (zie afwegingskader) en kan ook anoniem (zie laatste alinea wanneer dit mogelijk is).

Als school een melding willen doen, geldt als hoofdregel, dat er contact gezocht wordt met de ouders en uitleggen dat school een melding wil doen, wat dit voor hen betekent en wat het doel van de melding is. Wanneer er concrete aanwijzingen zijn dat door het voeren van dit gesprek de veiligheid van het kind(eren) in het geding zou kunnen zijn of dat ouders het contact met school in dit geval zullen verbreken en het kind uit beeld raakt, kan worden afgezien van dit gesprek.

Wat betreft de anonimiteit van de melding is de hoofdregel dat de identiteit van de melder bekend gemaakt wordt aan het gezin. Een melder kan enkel anoniem blijven als de melding:

een bedreiging vormt of kan vormen voor het kind(eren), de medewerkers van de school of anderen. de vertrouwensrelatie zou kunnen verstoren tussen de beroepskracht van school en de leerling of zijn gezin.

Onderligger van dit document is het handelingsprotocol, op maat gemaakt voor basisscholen:

<https://www.handelingsprotocol.nl/bo-utrecht>

### **Bijlage 2: Concepttekst schoolgids**

De volgende tekst is opgenomen in de schoolgidsen van de SPCO scholen.

#### **Verwijsindex**

Op school maken wij gebruik van de verwijsindex als er zorgen zijn over een gezin. Met de Verwijsindex wordt beoogd om zorgsignalen zo vroeg mogelijk bij elkaar te brengen en samenwerking met elkaar en het gezin te bespoedigen, om de zorgen zo licht en snel mogelijk op te lossen. Door een signaal af te geven in de Verwijsindex wordt de school als melder bekend bij andere professionals. De Verwijsindex is gericht op vroegsignalering en een goede efficiënte samenwerking, om te voorkomen dat kleine zorgen grote zorgen worden.

Wij hanteren de volgende stappen bij het afgeven van een signaal in de verwijsindex:

- U heeft een hulpvraag
- Wij zijn betrokken bij uw gezin en wij hebben zorgen over de ontwikkeling / opvoeding
- Wij bespreken deze zorg met u en geven een signaal af in de Verwijsindex
- Samenwerking met alle betrokken partijen = is zo licht en snel mogelijk aan de slag met alle partijen en het gezin samen
- Duidt de zorg op huiselijk geweld en/of kindermishandeling, dan starten wij de MELDCODE

## **Meldcode**

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling is een stappenplan waarin staat hoe bijvoorbeeld een huisarts, kinderopvangmedewerker, leerkracht of hulpverlener moet omgaan met het signaleren en melden van (vermoedens van) huiselijk geweld en kindermishandeling.

De Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling bepaalt dat organisaties en zelfstandige beroepsbeoefenaren in de sectoren onderwijs, gezondheidszorg, kinderopvang, maatschappelijke ondersteuning, sport, jeugdzorg en justitie een meldcode moeten hebben én het gebruik ervan moeten bevorderen.

### *Basismodel meldcode*

De wet bepaalt dat iedere organisatie en zelfstandig werkende beroepskracht die werkt met ouders en/of kinderen een eigen meldcode moet ontwikkelen. SPCO Groene Hart en haar scholen gebruiken daarvoor het Basismodel meldcode uitgewerkt in het online handelingsprotocol kindermishandeling en huiselijk geweld voor basisscholen: <https://www.handelingsprotocol.nl/bo-utrecht>.

Daarin staan de volgende vijf stappen:

1. In kaart brengen van signalen.
2. Overleggen met een collega. En eventueel raadplegen van Veilig Thuis: het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling. Of een deskundige op het gebied van letselduiding.
3. Gesprek met de betrokkene(n).
4. Wegen van het huiselijk geweld of de kindermishandeling. En bij twijfel altijd Veilig Thuis raadplegen.
5. Beslissen over zelf hulp organiseren of melden.

Met ingang van 1 januari 2019 geldt een aanscherping van stap 4 en 5 van de meldcode. De beroepskrachten beslissen eerst of het nodig is om een melding te doen bij Veilig Thuis: daarbij geldt dat vermoedens van ernstige kindermishandeling of huiselijk geweld in ieder geval altijd gemeld moeten worden. Daarna beslissen zij of het (ook) mogelijk is om zelf hulp te bieden of te organiseren.

Als beroepskrachten besloten hebben te melden, maken zij de beslissingen over het bieden of organiseren van hulp samen met Veilig Thuis. Op deze manier sluiten melden en zelf hulp bieden elkaar niet langer uit, maar vullen elkaar aan.

Binnen SPCO Groene Hart hebben we een privacybeleid conform de AVG. De meldcode kan boven de AVG staan.

## **Bijlage 3: Betrokken organisaties**

Centrum Jeugd en Gezin Woerden: [www.cjgwoerden.nl](http://www.cjgwoerden.nl)

Veilig thuis: <https://veiligthuis.nl/>

Politie: <https://www.politie.nl/mijn-buurt/politiebureaus/03/politie-woerden.html>